

Teodor Baconschi. Aici, Radio Europa Liberă

written by [Teodor Baconschi] | July 19, 2018

Pentru cititorii mai tineri, e necesar un memento: *Radio Free Europe/Radio Liberty* a fost concernul de presă american, amplasat în Germania Federală, care a susținut din prima linie a Războiului rece bătălia pentru democrație, împotriva URSS și a statelor-captive în blocul sovietic. În generația mea (la 21 decembrie 89, când am ieșit în stradă, aveam 26 de ani) *Radio Europa Liberă* (combinat uneori cu *BBC* și *Vocea Americii*) reprezentau singura sursă de informare necenzurată, reflectând evenimentele reale din țara mea și din lume. Emisiunile acelea au oferit un sprijin moral inestimabil națiunilor aflate câteva decenii în spatele Cortinei de Fier, adică în "lagărul socialist". Din inerția alimentată de radicalele ambiguități ale tranziției "postcomuniste", posturile respective de radio și-au menținut emisiunile și după 90. Măsura de a închide antena românească (păstrată doar pentru spațiul ex-sovietic) a fost luată la Washington abia când am intrat în NATO și apoi în UE. Pe o bază de bun simț, s-a considerat că țări precum România și Bulgaria (ultimele integrate în lumea democratică occidentală) au dezvoltat deja democrații interne relativ funcționale, care presupun, desigur, și o presă independentă, aflată în serviciul unei societăți civile mature.

Decizia anunțată la Washington – care redeschide cele două antene radio la București și Sofia – reprezintă, simbolic vorbind, convingerea administrației americane că aceste două state est-europene necesită în continuare "asistență pentru democratizare", pentru că se află încă sub umbra unui "trecut care nu vrea să treacă". Am primit, obiectiv, o veste foarte proastă. Chiar dacă unii se vor grăbi să spună că această nouă tactică americană e o reacție la revizionismul agresiv al Federației Ruse, nimeni nu poate nega faptul că ea implică și o evaluare negativă a situației democratice din cele două țări "reactivate". În fapt, redeschiderea emisiunilor de știri respective arată cu degetul, printre altele, starea lamentabilă a peisajului media românesc, dominat de un patronat intim asociat moștenitorilor vechiului regim, de un partizanat manipulatoriu și de o constantă sfidare a dreptului la informare corectă. Decăderea presei românești are mai multe cauze (transferul spre conținutul digital, concurența *social media*) fiind însă și rezultatul unei radicale pierderi de credibilitate profesională. Orice analiză/evaluare serioasă ne poate demonstra că presa independentă și deontologic plauzibilă

reprezintă excepția, nu regula domeniului. Evident, un public dezinformat sistematic, mereu expus la propagandă și *fake news*, devine vulnerabil la populism, autoritarism, naționalism exacerbant și disonanță cognitivă, adică la toate acele desprinderi de realitate care pot denatura sensul alegerilor libere și al conlucrării civice pentru binele comun. Un asemenea public devine dușmanul propriilor libertăți, slăbind coeziunea valorilor democratice taman pe flancul estic al NATO și UE.

Normal că noile emisiuni de știri propuse la București nu vor corecta de la sine derivatele și disfuncționalitățile sistemului politic intern. Vor oferi, totuși, alături de emisiunile *Radio France Internationale*, exemplul unor standarde jurnalistice neafectate de corupție, asasinat în efigie, demagogie sfruntată și incompetență adeseori delirantă. E mai mult decât nimic, e mai puțin decât avem nevoie.